

ARUANDEKOHUSTUS

Keskpannga sõltumatus on iga hinnastabiilsuse tagamist esmatähtsaks pidava rahasüsteemi lahutamatu osa. Nüüdisaegne demokraatlik ühiskonnakorraldus eeldab igalt avalikke ülesandeid täitvalt institutsioonilt aruandlust oma tegevuse kohta. Eesti Panga kui Eesti Vabariigi sõltumatu keskpannga puhul tähendab see kohustust selgitada oma majanduspoliitilisi seisukohti ja otsuseid piisavalt selgelt ning põhjalikult nii Eesti kodanikele kui ka nende valitud esindajatele. Aruandekohustus ja keskpannga sõltumatus on kaks teineteist tasakaalustavat põhimõtet.

Keskpannga aruandekohustuse õigusraamistik ja kohustuslikud väljaanded

Keskpannga aruandekohustuse ulatust on täpsustatud mitmes Eesti seaduses. Eesti krooni tagamise seaduse kohaselt tuleb keskpangal vähemalt kord kuus avaldada andmed oma kullaja välisvaluutareservi suuruse ning ringluses olevate Eesti kroonide hulga kohta. Need andmed avaldatakse Eesti Panga bilansi ja krooni kattevara iseloomustavate ülevaattetabelitena. Riikliku statistika seaduse ja Eesti Panga seaduse järgi on keskpangal õigus ja kohustus koguda ning reeglitekohaselt avaldada oma vastutusvaldkonda käsitlevat raha-, finants- ja maksebilansistatistikat. Seda tehakse Eesti Panga veebilehe statistikarubriikides.

Lisaks kohustab Eesti Panga seadus keskpanka perioodiliselt avaldama andmeid oma tegevuse ning Eesti ja Euroopa Liidu majanduse kohta. Peale 4–6 korda aastas avaldatavate majanduspoliitiliste kommentaaride avaldab Eesti Pank kaks korda aastas prognoosi ja põhjalikuma majanduspoliitilise ülevaate Rahapoliitika ja Majandus ning kaks korda aastas finantspoliitilise ülevaate Finantsstabiilsuse Ülevaade. Eesti Panga aastaraamat avaldatakse koos aasta finantsaruandega. Aastaruande kinnitab Eesti

Panga nõukogu, kes seejärel esitab selle koos audiitori järeldusotsusega Riigikogule. Samal ajal keskpannga aastaaruandega esitatakse Riigikogule finantsinspeksiooni nõukogu kinnitatud finantsinspeksiooni aastaaruanne. Riigikogu kuulab ära Eesti Panga presidendi ettekande keskpannga aastaaruande kohta.

Aruandekohustus Riigikogu ees

Lisaks Eesti Panga presidendi iga-aastasele ettekandele Riigikogus teeb Eesti Pank Riigikoguga koostööd kohtumiste vormis ning jagab selgitusi ja kommentaare vastuseks Riigikogu liikmete küsimustele.

Eesti Panga juhid ja spetsialistid kohtuvad regulaarselt Riigikogu rahanduskomisjoniga, et selgitada keskpannga hinnanguid majandusprotsessidele ja arutada majandusarengu sõlmküsimusi.

Riigikogu fraktsioonide huvi korral on Eesti Panga juhid tutvustanud keskpannga majanduspoliitilisi seisukohti ning erinevaid töövaldkondi. 2009. aastal tunti enim huvi majanduse jätkusuutliku arengu võimaluste vastu, samuti peeti tähtsaks rahvusvahelisi majanduspoliitilisi suhteid.

Eesti Pank vastas kahele Riigikogu liikmete arupärimisele. Need käsitlesid põhiseaduslike institutsioonide koostööd majanduse stabiilsuse tagamisel, valuutakomitee usaldusväarsuse tagamist, Eesti Panga, finantsinspeksiooni ja rahandusministeeriumi kolmepoolsest koostöölepingust tulenevat tööd finantskriiside ohjamisel, Eesti Panga, Rootsi, Läti ja Leedu keskpankade koostööd, euro kasutuselevõtu tagamise majanduslikke meetmeid, Eesti Panga rakendatud krediitpoliitilisi meetmeid, Eesti Pangas rakendatud säästumeetmeid, keskpannga eraldi riigieelarvesse jms.

Majanduspoliitiliste seisukohtade regulaarne tutvustamine ja majandusandmete kättesaadavaks tegemine avalikkusele

Keskpanga usaldusväärsus avalikkuse silmis ja läbipaistev tegutsemine on hästi toimiva rahasüsteemi eelduseks. Nii avalikkus kui ka spetsialistid peavad saama Eesti Pangast regulaarset, piisavalt põhjalikku ja kvaliteetset majandusteavet. Keskpank peab oluliseks pakkuda infot kasutajale võimalikult mugavalt ja soodsalt (näiteks on Eesti Panga regulaarsed trükised tellijatele tasuta, neid saavad tasuta ka kõik maakonnarajamatukogud)², võimalikult kvaliteetselt ja õigel ajal (näiteks on statistikanäitajate avaldamise kord väga range). Lisaks veebilehel ning erinevates trükistes³ avaldatud teabele saavad huvilised infot Eesti Pangast ise küsida. Infopäringuid saab esitada nii kirja, e-posti kui ka telefoni teel. 2009. aastal laekus Eesti Pangale 3252 infopäringut, millest 27 registreeriti teabenõudena.

---

¹ Andmed tuleb avaldada mitte ainult kindlal kuupäeval, vaid ka kindlal kellaajal ning need peavad olema rahvusvaheliselt aktsepteeritavate kvaliteedinõuete kohased.

² Eesti Panga 2009. aasta publikatsioonide täielik loend on esitatud aastaaruande lisa lk 130.